

Перелік посилань:

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Индекс глобалізації країн світу по версії КОФ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://globalization.kof.ethz.ch/>
3. Позиція України в рейтингу країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності 2016-2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-1>

СИСТЕМНА ХАРАКТЕРИСТИКА РЕЙТИНГІВ ОЦІНКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО КЛІМАТУ

С.О. Стрельник, к.е.н.

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Глобалізація благотворно відбилася на динаміці підприємництва по всьому світу, що знаходить свій вплив у поширенні свободи ведення бізнесу, посиленні стимулюючих механізмів конкуренції за рахунок сприяння розвитку нових технологій та зростанні влади споживача на ринку. Для виявлення найбільш ефективних засобів і напрямків стимулювання розвитку підприємництва та економіки держав потрібні обґрунтовані дослідження, надійні дані та грамотний аналіз інформації. Міжнародні організації з особливою скрупульозністю застосовують різноманітні методи якісного та кількісного аналізу, а також рейтингові оцінки.

ОЕСР виділяє три основні блоки індикаторів для аналізу підприємницької активності: детермінанти (determinants), показники продуктивності (performance indicators) та показники впливу (different impacts). Детермінанти підприємництва – це фактори, які впливають на підприємницьку продуктивність. Сюди відносять регуляторну систему; цінності, культуру та навички; доступ до фінансів, ринку, технологій. Показники продуктивності – цільові індикатори, що використовуються для демонстрації досягнення певних результатів. Показники впливу демонструють цінність, яка є результатом підприємницької діяльності (створення робочих місць, економічне зростання, зменшення бідності). Зазначені індикатори використовуються міжнародними організаціями для побудови різноманітних індексів та звітів.

При формуванні державної політики та розподілі коштів часто використовується Індекс глобального підприємництва (GEI), який вимірює якість і динаміку підприємницьких екосистем на національному, регіональному та місцевому рівні. У звіті GEI надаються вичерпні дані щодо розвитку підприємництва по країнах, аналізуються настрої, здатності і прагнення підприємців, соціальна і економічна інфраструктура та інші динамічні показники підприємницької діяльності. Всього в звіті аналізується 134 країни за 34-а індивідуальними та інституційними показниками. Згідно з даними, країни з кращими підприємницькими екосистемами – це країни з високим рівнем доходу. Однак на екосистему впливають і інші фактори. Так, країни Перської затоки і Норвегія мають високий ВВП і великий запас мінеральних ресурсів, а Сінгапур і Гонконг мають дуже високий рівень доходу в порівнянні з оцінками їх підприємницької екосистеми, проте вони не увійшли в ТОП-10 Індексу підприємництва. Крім цього GEI вказує на взаємозв'язок цифрової еволюції і світової підприємницької екосистеми. Країни, які швидко еволюціонували в цифровій сфері, як правило, мають добре розвинені підприємницькі екосистеми. Усі країни, які мають високі бали підприємництва, володіють надійними цифровими економіками, а країни Східної Азії: Сінгапур, Гонконг, Корея, Японія і Малайзія – володіють найбільш розвиненими цифровими екосистемами.

Ще одним монументальним зусиллям по збору даних, що проводяться з 1999 року вченими з Бебсон коледжу (США) та Лондонської школи економіки, є Глобальний моніторинг підприємництва (GEM). У рамках цього проекту вченим вдалося забезпечити високу якість інформації, докладні звіти та приклади з життя більше ніж 100 країн, що сприяє поліпшенню розуміння підприємницьких процесів. Метою моніторингу є вивчення рівня підприємницької активності населення та визначення її впливу на економічне благополуччя окремих країн, а також дослідження механізмів державного впливу на підвищення рівня підприємницької активності.

Індекс глобального підприємництва та розвитку (GEDI) відрізняється принципово іншим концептуальним підходом, поєднанням мікро-, мезо- та макrorівнів економічного розвитку [2]. У такий спосіб GEDI зміщує фокус дослідження з результатів підприємницької діяльності на інститути та процеси, які сприяють отриманню цих результатів. Виключну роль даного підходу підкрес-

лює нещодавнє створення Інституту глобального підприємництва та розвитку (Global Entrepreneurship and Development Institute) при департаменті малого бізнесу державної адміністрації США одним із розробників індексу Золтаном Аксом.

Підприємництво є не лише базисом розвитку конкурентних відносин, але і інструментом для вирішення проблем зайнятості, інновацій та економічного зростання. Проте, незважаючи на загальноприйняте позитивне сприйняття підприємництва, загальних підходів до його оцінки (в тому числі рівня підприємницької активності) на сьогоднішній день не існує. Оцінка розвитку підприємництва можлива лише при комплексному підході, з урахуванням якісних та кількісних характеристик та використанням доступних статистичних даних світових рейтингів.

Перелік посилань:

1. *Global Entrepreneurship Monitor (GEM) (2015-2016)*. Global Entrepreneurship Research Association, London Business School, www.gemconsortium.org/report.

2. *Acs Z.J., Szerb L., 2010. The Global Entrepreneurship and Development Index (GEDI). Opening Up Innovation: Strategy, Organization and Technology*. London: Imperial College.

ТІНІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Н.С. Терещук, здобувач вищої освіти

Науковий керівник: Н.В. Москаленко, к.е.н.

Університет державної фіскальної служби України, м. Ірпінь

Тіньова економіка нерозривно пов'язана з забезпеченням фінансової безпеки як країни, так і держав світу. Тенденції останнього десятиріччя визначають актуальність цієї проблеми, не дивлячись на те, що вирішенню питання детінізації економіки присвячено багато робіт як вітчизняних вчених, так і зарубіжних. Жодну країну світу не обходить розповсюдження нелегальної економіки, а у періоди кризи та стагнації відсотки прихованих капіталів збільшуються в рази. Всесвітнім економічним форумом, поряд з макроекономічною розбалансованістю та обмеженістю ресурсів, поширення тіньової економіки визнано основним глобальним ризиком майбутнього десятиріччя.

В Україні дане питання ускладнює велика кількість факторів: корумпованість влади (за даними рейтингу «Індекс сприйняття корупції 2016» за рівнем корупції Україна посідає 131 місце із 176 країн); зловживання використанням бюджетних коштів; криміналізація суспільства; надмірний податковий тягар для населення, як наслідок невиваженої податкової політики; значний витік капіталів закордон. Крім того, на рівень тіньової економіки впливають опосередковані фактори, такі як військові дії на Сході країни (АТО), несприятлива зовнішньоекономічна кон'юнктура (досягнення цінового дна на ключових товарних ринках вітчизняного експорту), ускладнення товарних відносин із РФ – основним торгівельним партнером, недовіра до дій влади серед населення, політична невизначеність, високий рівень безробіття [1, с. 258].

Поширення тіньової економіки негативно позначається на дієвості механізмів та інструментів глобального управління, управління національними економіками. Основними сучасними проблемами тінізації економічних відносин у глобальному вимірі визнано тіньову зайнятість та тіньові фінансові потоки. До основних інструментів тінізації фінансових потоків відносимо мінімізацію податкових зобов'язань, ухилення від оподаткування, виведення коштів за межі України, легалізацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та порушення бюджетних видатків.

За попередніми розрахунками Мінекономрозвитку у січні-вересні 2016 року рівень тіньової економіки склав 35 % від офіційного ВВП, що на 5 в.п. менше порівняно з показником відповідного періоду 2015 року (рис. 1) [2].

За даними іноземних дослідників рівень тінізації української економіки є ще вищим. Як стверджують вітчизняні науковці рівень тінізації становить до 45-60%. Це свідчить про умисне приховування даних тінізацій, адже це критичний рівень.

Результатом детінізації економіки є: 1) збереження відносної макроекономічної стабільності; 2) поліпшення бізнес-клімату в умовах проведення політики з дерегуляції підприємницької діяльності та підвищення ефективності державного сектору; 3) відновлення та формування нових міжгалузевих зв'язків в економіці країни; 4) поступової легалізації відносин на ринку праці внаслідок зниження ЄСВ [2].